

29.11.2017

Ärende/39

§ 443

Den av ledamoten Paavo Arhinmäki väckta motionen om utvidgning av området för stadscyklar till hela staden

HEL 2017-006917 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet till stadsfullmäktiges sammanträde 17.1.2018.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Paavo Arhinmäki väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Paavo Arhinmäki och 15 andra ledamöter föreslår i sin motion att systemet med stadscyklar ska utvidgas så att det omfattar hela Helsingforsområdet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till erhållna utlåtanden och konstaterar att stationerna för stadscyklar har placerats så tätt som möjligt tillsammans med kollektivtrafiksystemet. År 2018 finns det 150 stationer och 1 500 cyklar i Helsingforsområdet. Stationerna finns på stadsudden ända upp till höjden av Munksnäs-Åggelby och i väster också på Drumsö.

En utvidgning av systemet så att det omfattar hela staden skulle kräva hundratals nya stationer och tusentals nya cyklar. Då behövs det nya stationer även i det nuvarande nätverket. Stadsstyrelsens förslag till budget för år 2018 och ekonomiplan för åren 2018–2020 innehåller ett vid budgetförhandlingarna överenskommet årligt anslag på 0,5 miljoner euro till trafikaffärsverket för utvidgning av stadscykelssystemet. Ansla-

29.11.2017

Ärende/39

get är avsett för planeringen av den fortsatta utvidgningen. Stadscykel-systemet byggs planmässigt ut i hela stadsområdet.

HST har tillsammans med stadsmiljösektorn inlett en behovsutredning för utvidgningen. Det är meningen att utredningen ska vara klar våren 2018. På basis av behovsutredningen bedöms förutsättningarna för att starta ett projektplaneringen under 2018.

HST utreder som bäst också hur en eventuell utvidgning kan genomföras i enlighet med de bestämmelser som gäller offentlig upphandling såsom en utvidgad tjänst eller som en tjänst som anpassas till den nuvarande stadscykeltjänsten.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Kristiina Matikainen, stadssekreterare, telefon: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 20.11.2017 § 1064

HEL 2017-006917 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Paavo Arhinmäen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

20.11.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Perusteluosan neljännen kappaleen kaksi viimeistä virkettä poistetaan ja niiden tilalle:

29.11.2017

Ärende/39

"Määräraha on tarkoitettu jatkolaajentamisen suunnitteluun. Kaupunkipyöräjärjestelmää laajennetaan suunnitelmallisesti koko kaupungin alueella."

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

13.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 14.09.2017 § 51

HEL 2017-006917 T 00 00 03

Lausunto

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Paavo Arhinmäen valtuustoaloitteeseen koskien kaupunkipyöräpalvelun toiminta-alueen laajentamista:

HKL:n johtokunta on hyväksynyt Helsingin kaupunkipyöräjärjestelmälle päivitetyn hankesuunnitelman 23.3.2014. Hankesuunnitelmassa kaupunkipyörien tavoitteeksi määritettiin joukkoliikenteen palvelutason parantaminen. Joukkoliikennejärjestelmän joustavuus ja saavutettavuus paranevat, kun liityntämatkoihin voi käyttää kaupunkipyöriä. HKL:n johtokunta päätti kaupunkipyöräjärjestelmän hankinnasta 20.10.2015. Kaupunkipyöräasemien ensimmäisen vaiheen asemapaikoista on tehty liikennesuunnittelupäällikön päätös 12.2.2016 (piirustus 6546-3) ja lopuista sadasta asemapaikasta 9.12.2016 (piirustus 6675-2)

Kaupunkipyöräpalvelun perustavoitteiden mukaisesti kaupunkipyörien nykyiset asemat on sijoitettu mahdollisimman tiiviisti yhteen joukkoliikennejärjestelmän kanssa. Kansainvälisten esimerkkien mukaisesti kaupunkipyöräpalvelun hyvän palvelutason ja saavutettavuuden takaamiseksi pyöräasemia ja pyöriä on oltava tarjolla tarpeeksi tiheässä, noin 300-400 metrin välein. Palvelun on tarkoitus tukea ja kannustaa kaupunkipyörän käyttöä niin, että pyörää ei turhaan pidetä omaan käyttöön varattuna, vaan se otetaan vain matkan ajaksi ja palautetaan toiselle asemalle heti määränpäässä. Tehokkaasti toimiva kaupunkipyöräkonsepti edellyttää, että pyöriä pitää olla tarjolla lähellä matkan lähtöpistettä ja pyörän palauttamisen pitää onnistua määränpäässä ilman varsi-

naista siirtymää, jotta pyörät palvelevat suunnitellulla tavalla. Asemapaikkojen huolellisesti ja toiminnallisesti harkittu sijoittelu mahdollistaa korkean palvelutason.

Kaupunkipyöräjärjestelmän hankesuunnitelman mukainen täysi laajuus on 150 pyöräasemaa, jotka mahdollistavat pysäköinnin 1 500 kaupunkipyörälle. Näistä 10 asemaa ja 100 pyörä ovat lainalla Espoossa vuoden 2017 ja palaavat Helsinkiin vuonna 2018. Asemat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden Helsingin tiiveimmällä alueella, jossa alueen sisällä matkoja on helppo tehdä kaikkiin suuntiin.

Ilman asemien lukumäärän kasvattamista, kaupunkipyöräverkoston alueen laajentaminen nykyisestä johtaisi nykyistä harvempaan asemaverkostoon, ja heikentäisi sen palvelukykyä; juuri asemien tiheys tekee palvelusta toimivan ja houkuttelevan, kun asemia on katettavalla alueella aina lähetyvillä. Myös järjestelmän ylläpitäminen on tiiviillä alueella tehokkaampaa.

Itä- ja Pohjois-Helsingin kattaminen vastaavasti toimivalla pyöräasemaverkostolla vaatisi jopa enemmän asemia kuin koko nykyisessä järjestelmässä on, jotta verkosto pysyy tarpeeksi tiheänä ja järjestelmä palvelisi asiakkaita kokonaisuutena, hyvällä palvelutasolla. Uusia asemia tarvittaisiin myös nykyisen verkon alueelle, sillä laajentunut alue ja pyörien lukumäärä toisivat lisää käyttäjiä myös keskustaan, joka on usein matkojen kohde. Jos asemia tulevaisuudessa sijoitetaan uudelleen tai nykyverkostoa laajennetaan, on itä kuitenkin mahdollinen suunta.

Kaupunkipyöräpalvelulla on kansainvälisesti vertailtuna ja pyörien määrään nähden paljon aktiivisia käyttäjiä. Järjestelmään on rekisteröitynyt 33 880 koko kauden käyttöoikeudesta maksanutta asiakasta ja lisäksi useita tuhansia viikon tai päivän mittaisen käyttöoikeuden valinnutta. Kaupunkipyörillä on tällä kaudella tehty jo yli miljoona matkaa. Matkoja tehdään keskimäärin noin 7,5 päivässä jokaista pyörää kohden, vilkkaimpina päivinä matkoja on tehty jopa yli 11 matkaa jokaista pyörää kohden. Tämän käyttöasteen arvioidaan olevan tasolla, jolla nykyinen palvelu tehokkaasti pystyy toimimaan. Käyttömäärien lisääntyminen tai lisääminen edellyttäisi palvelun kasvattamista. Hyvän vastaanoton ja aktiivisen käytön johdosta voi odottaa palvelun toimivan hyvin myös muualla Helsingissä ja pyörien sekä asemien lisääminen jo siinäkin parantaisi palvelua nykyisellä alueellakin. Kaupunkipyöräpalvelusta ennakoitiin saatavan käyttömaksujen muodossa tuloja puolet siitä, mitä HKL maksaa sen toteuttamisesta. HKL maksaa palvelusta vuosittain palvelumaksuja yhteensä 1,295 miljoonaa euroa ja tällä kaudella kolmen ensimmäisen kuukauden aikana tuloja on kertynyt jo 1.034.609 euroa eli odotuksia huomattavasti enemmän.

29.11.2017

Ärende/39

HKL tervehtii ilolla kaupunkipyörien kysyntää nykyistä laajemmalla alueella ja suhtautuu positiivisesti järjestelmän laajentamiseen Itä-Helsinkiin ja muille alueille. HKL näkee laajentamisen järkevänä, mutta se vaatii lisäresursseja. HKL:llä ei nykyisten hankintapäätösten puitteissa ole mahdollisuutta lisätä kaupunkipyöräasemien määrää tai kaupunkipyörien määrää niin, että kaupunkipyöräpalvelu voitaisiin laajentaa koko Itä-Helsinkiin aloitteessa esitetyllä tavalla. HKL kuitenkin selvittää parhaillaan miten mahdollisilla uusilla päätöksillä laajentaminen voisi tapahtua julkisia hankintoja koskevan sääntelyn puitteissa niin, että laajennus voidaan toteuttaa yhteiskunnan kannalta kokonaistaloudellisesti edullisesti joko nykyisen palvelun laajenuksena tai joka tapauksessa nykyisen kaupunkipyöräpalvelun kanssa täysin yhteensopivana palveluna.

Käsittely

14.09.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anu Suoranta: Lisäys viimeisen kappaleen alkuun: "HKL tervehtii ilolla kaupunkipyörien kysyntää nykyistä laajemmalla alueella ja suhtautuu positiivisesti järjestelmän laajentamiseen Itä-Helsinkiin ja muille alueille. HKL näkee laajentamisen järkevänä, mutta se vaatii lisäresursseja."

Johtokunta päätti yksimielisesti hyväksyä Suorannan muutosehdotuksen.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Samuli Mäkinen, projekti-insinööri, puhelin: 310 35753
samuli.makinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 12.09.2017 § 91

HEL 2017-006917 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkipyörähanke on toteutettu HKL:n erillisrahoituksella ja HKL vastaa järjestelmän mahdollisesta laajentumisesta.

Helsingin kaupunkipyöräjärjestelmälle on hyväksytty päivitetty hankesuunnitelma (23.3.2014) HKL:n johtokunnassa. Hankesuunnitelmasa kaupunkipyörien tavoitteeksi määritettiin joukkoliikenteen palvelutason parantaminen. Joukkoliikennejärjestelmän joustavuus ja saavutettavuus paranevat, kun liityntämatkoihin voi käyttää kaupunkipyöriä.

Kaupunkisuunnitteluviraston vastuulla oli asemapaikkojen suunnittelu. Suunnitelmaa varten kaupunkisuunnitteluvirasto teki viranomaisyhteistyötä Helsingin kaupungin liikelaitoksen, rakennusviraston, rakennusvalvontaviraston ja Helsingin seudun liikenteen (HSL) kanssa. Tämän lisäksi saatiin tietoa käytännön kokemuksista, järjestelmän toteuttamisesta ja ylläpidosta CityBike Finland Oy:lta. Suunnitelman laati SWE-CO Ympäristö Oy.

Kaupunkipyöräasemien ensimmäisen vaiheen asemapaikoista on tehty liikennesuunnittelupäällikön päätös (piirustus 6546-3, päivätty 12.2.2016). Kaupunkipyörien laajenemissuunnitelma (6675-2) vastaa hankkeen tavoitteisiin siten, että asemat on sijoitettu mahdollisimman tiiviisti yhteen joukkoliikennejärjestelmän kanssa. Asemat ovat osa joukkoliikenneketjua ja rinnastettavissa bussipysäkkeihin. Asemat ovat kansainvälisten esimerkkien mukaan noin 300 - 400 metrin välein toisistaan. Tiiviillä asemapaikkojen sijoittelulla mahdollistetaan korkea palvelutaso. Laajenemissuunnitelmassa esitettiin hankesuunnitelman mukaisesti kaupunkipyöräjärjestelmän täyttää laajuutta; 150 pyöräasemaa, jotka mahdollistavat pysäköinnin 1 500 kaupunkipyörälle. Näistä 10 asemaa ja 100 pyörä ovat lainassa Espoossa vuoden 2017 ja palaavat Helsinkiin vuonna 2018.

Suunnitelmia varten laadittiin paikkatietotarkasteluita, joissa selvitettiin asumisen ja työpaikkojen volyymit, jotta pyörät saadaan mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön. Tämän lisäksi asukkailla oli mahdollisuus kommentoida suunnitelmaluonnosta loppukesällä 2016 Kerro kantasi -palvelussa noin kuukauden ajan. Vastauksia saatiin yli 1 300 asukkaalta ja niitä hyödynnettiin suunnittelussa. Kyselyn vastaukset ovat yhä nähtävissä osoitteessa <https://kerrokantasi.hel.fi/hearing/kaupunkipyorat>.

Palvelu oli suosittu kaudella 2016 ja sen suosio on laajentumisen myötä kasvanut vuonna 2017. Yhdellä kaupunkipyörällä on tällä kaudella tehty keskimäärin 7,7 matkaa per päivä.

Järjestelmän laajentaminen koko kaupungin kattavaksi vaatisi huomattavan suuren lisäyksen asemia ja pyöriä. Nyt 150 aseman palvelualue kattaa noin kolmasosan Helsingin väkiluvusta ja pinta-alasta huomattavasti pienemmän osan. Uusia asemia tarvittaisiin useita satoja ja uusia pyöriä useita tuhansia, jotta palvelun vaatima tiheä verkko pystyt-

29.11.2017

täisiin laajentamaan koko kaupunkiin. Uusia asemia tarvittaisiin myös nykyisen verkon alueelle, jotta nykyalueen kapasiteetti kestäisi lisättyjen asemien luoman paineen kysytyimmillä alueilla.

Kaupunkipyörät toimivat parhaiten sekoittuneessa kaupunkirakenteessa, jossa liikkumistarve hajaantuu tasaisemmin koko vuorokauden ajalle. Tämän vuoden dataa tarkastellessa on huomattavissa eroja käyttömäärissä sekoittuneiden ja asumispainotteisempien alueiden välillä. Sekoittuneilla alueilla pyörien käyttömäärät ovat useita kertoja suurempia. Järjestelmä toimii pienemmästä kysynnästä huolimatta myös asumispainotteisilla alueilla eikä järjestelmän laajentamiselle koko kaupunkiin näyttäisi toiminnallisesta näkökulmasta olevan esteitä. Mahdollinen laajentaminen vaatisi kuitenkin tarkemman paikkatietotarkastelun ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Niklas Aalto-Setälä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37348
niklas.aalto(a)hel.fi